

1 Bevisbyrde

1.1 Hvad er reglerne om bevisbyrde?

Reglen, efter hvilken retten optager beviser under retsmøderne, er baseret på forfatningens artikel 48, stk. 2.

Hvis det skønnes hensigtsmæssigt, kan en anden ret anmodes om at optage beviser, eller beviserne kan optages uden for retsmødet. Retten informerer normalt forhandlingernes parter om bevisoptagelse uden for et retsmøde fem dage i forvejen. Forhandlingernes parter har ret til at overvære bevisoptagelsen. Parterne er pålagt at fremlægge de beviser, som skal bevise deres krav. Retten afgør, hvilke af de fremlagte beviser, den vil optage.

Retten kan undtagelsesvist optage andre beviser end dem, som parterne fremlægger, hvis det er nødvendigt for at træffe afgørelse i sagen.

Retten kan træffe opgørelse om, at optagne beviser suppleres eller gentages for retten.

1.2 Er der regler, der fritager for at føre bevis for bestemte forhold? I hvilke tilfælde? Er det muligt at føre bevis for, at en bestemt formodningsregel ikke er gyldig?

En undtagelse fra bevisoptagelse under et retsmøde er, når betingelserne for at træffe en afgørelse uden et mundtligt retsmøde er opfyldt. Dette betyder ikke, at beviser ikke optages i sådanne tilfælde, men snarere at beviser optages uden for og ikke under retsmødet. Bevisoptagelse er kvalitativt i lighed med påvisning af et krav.

Sådanne undtagelser omfatter følgende:

behandling af sager på grundlag af sagens realiteter, når en enkelt juridisk bedømmelse af sagen er omfattet

de forhold, der gøres gældende af parterne, er ubestridte, og tvistens værdi uden diverse udgifter overstiger ikke 2 000 EUR

på baggrund af parternes samtykke; hvis der afsiges et betalingspåbud, en udeblivelsesdom eller en anerkendelsesdom, og hvor kravet frafaldes.

Endvidere skal retsmøder ikke påbydes i forhandlinger om en prøvelse *in abstracto* i forbrugersager, når en udeblivelsesdom til fordel for en forbruger afsiges, i tvister om forskelsbehandling forudsat, at skadelidte indivilliger, i individuelle arbejdskonflikter og ved begæringer om påkrav af hasteforanstaltninger.

1.3 I hvor høj grad skal retten være overbevist om et forhold for at basere sin dom på det pågældende forhold?

Når retten bedømmer beviser, er den i princippet ikke begrænset af lovgivningen med hensyn til, hvordan den skal bedømme et specifikt bevis for så vidt angår pålidelighed. Derfor anvendes princippet om skønsmæssig bedømmelse af beviser. Kun sjældent pålægger loven retten visse begrænsninger vedrørende bedømmelse af beviser. Retten skal for eksempel anerkende et forhold, for hvilket loven indeholder en afviselig formodning, for værende bevist, medmindre andet bevises i forhandlingerne - civillovbogens § 133.

Retten er bundet af EU-domstolens afgørelser. Den er også bundet af forfatningsrettens afgørelse om, hvorvidt en specifik lovgivning strider mod forfatningen, en lov eller en international traktat, som er bindende for Den Slovakiske Republik. Retten er også bundet af afgørelser fra forfatningsretten og Menneskerettighedsdomstolen vedrørende grundlæggende menneskerettigheder og friheder. Endvidere er retten bundet af afgørelser fra kompetente organer om, at en strafbar handling eller en mindre forseelse eller en anden administrativ forseelse, som er strafbar i henhold til specifikke regler, er blevet begået. Retten er dog ikke bundet af bødef afgørelser på stedet.

Derudover kan en ret undersøge anliggender inden for en anden myndigheds beslutningskompetence. Hvis den kompetente myndighed har truffet en afgørelse om et sådant anliggende, tager retten denne afgørelse i betragtning og indarbejder den i grundlaget for sin afgørelse (respekt for tidligere afgørelser).

2 Bevisoptagelse

2.1 Kræver bevisoptagelse altid, at en part skal anmode herom, eller kan dommeren i visse tilfælde også optage bevis af egen drift?

Forhandlingernes parter skal fremlægge de beviser, som skal bevise deres krav. Retten afgør, hvilke af de fremlagte beviser, den vil optage. Retten kan også optage beviser på eget initiativ i tilfælde af beviser, der er baseret på offentlige registre og lister, hvis sådanne registre og lister angiver, at de af parterne påståede forhold er i modstrid med virkeligheden. Retten optager ikke andre beviser på eget initiativ.

Retten kan på eget initiativ optage beviser for at fastslå, om de processuelle betingelser er blevet opfyldt, eller om den fremsatte afgørelse kan håndhæves og kan også sætte sig ind i den relevante fremmede ret.

2.2 Hvad sker der efterfølgende, hvis dommeren imødekommer en anmodning fra en af parterne om bevisoptagelse?

Retten optager beviser under retsmøderne, medmindre betingelserne for at kunne træffe en afgørelse uden et mundtligt retsmøde er blevet opfyldt.

Parterne har ret til at fremsætte deres bemærkninger om begæringer for beviser og om optagne beviser.

2.3 I hvilke tilfælde kan en anmodning fra en af parterne om bevisoptagelse afvises af retten?

Retten bedømmer beviserne efter eget skøn og optager det enkelte bevis individuelt og alle beviser i forhold til hinanden og tager omhyggeligt alle forhold, som er bragt for dagen under forhandlingerne, i betragtning. Pålideligheden af det enkelte bevis kan bestrides, medmindre andet følger i henhold til loven.

En vis grænse for den skønsmæssige bedømmelse af beviser gælder for appelretten og den ret, som behandler anker om retsspørgsmål, hvor appelretten er ikke bundet af de faktiske omstændigheder, som er påvist af retten i første instans. Den kan derfor nå frem til en anden konklusion for så vidt angår forholdene. Den kan dog ikke fravige bedømmelsen af de specifikke beviser, som er optaget af retten i første instans. Den kan kun bedømme beviser, der er optaget af retten i første instans, anderledes, såfremt den gentager de beviser. I modsætning til retten i første instans kan den dog bedømme beviser, der er optaget af en underinstans gennem en anmodet ret, anderledes.

2.4 Hvilke forskellige bevismidler findes der?

Alt, der kan bidrage til den rette afklaring af sagen, og som er blevet indhentet lovligt fra bevismidlerne, kan tjene som beviser. Bevismidler omfatter afhøring af parterne og vidnerne, dokumenter, sagkyndige rapporter, sagkyndige vidner og besigtigelser. Hvis måden, der optages beviser på, ikke er foreskrevet, angives den af retten.

2.5 Hvad er procedureerne for vidneforklaringer, og adskiller de sig fra procedureerne for udtalelser fra sagkyndige? Hvad er reglerne for afgivelse af skriftlig forklaring og fremlæggelse af sagkyndiges rapporter/udtalelser?

Et vidne er en person, som er tydeligt adskilt fra retten og fra forhandlingernes parter, og som afgiver vidneforklaring om forhold, som vidnet har opfanget gennem sine sanser. Kun fysiske personer kan være vidner.

Ved sager, der hører under civilrettens kompetence, er sagkyndige udtalelser om forhold, der tjener som faktisk grundlag for afgørelser ud fra sagens realiteter, ofte påkrævede. Når afgørelser ud fra sagens realiteter afhænger af en vurdering af forhold, hvor en sagkyndigs viden er nødvendig, udpeger retten et sagkyndigt vidne. I sådanne sager skal retten udpege et sagkyndigt vidne, selv om dommeren har sagkundskab, der ville sætte ham eller hende i stand til at vurdere retsforhandlingernes genstand sagkyndigt. Denne viden kan ikke erstatte en parts objektive fastlæggelse af forhold uden for det organ, der træffer afgørelse om dem.

Retten grundlæggende opgave er at formulere spørgsmålene korrekt for det sagkyndige vidne. Retten er pålagt kun at stille det sagkyndige vidne spørgsmål vedrørende forholdene og at undgå spørgsmål vedrørende den retlige vurdering af den sagkyndige udtalelses genstand.

Retten kan få den sagkyndige udtalelse efterprøvet af et andet sagkyndigt vidne eller af en videnskabelig eller anden institution. Genstanden for en udtalelse fra en anden er en gennemgang af den tidligere udtalelse. Dette omtales af og til som en fornyet prøvelse af den sagkyndige udtalelse. Retten undersøger sagkyndige udtalelser på lige fod med alle andre beviser.

2.6 Har visse procedurer for bevisførelse større vægt end andre?

Retten bedømmer individuelle beviser ud fra deres pålidelighed og sandfærdighed. Retten er ikke begrænset af nogen lovgivning for, hvordan den skal bedømme specifikke beviser - dette er princippet om skønsmæssig bedømmelse af beviser. Ikke desto mindre er rettens overvejelser med hensyn til bedømmelsen ikke vilkårlige. Retten skal tage alt det, der er bragt for dagen i retsforhandlingerne, i betragtning. Retten skal respektere disse forhold og skal korrekt afgøre, hvordan de er forbundet. Samtidig er retten ikke bundet af en prioriteringsrækkefølge for så vidt angår betydning og beviskraft for individuelle beviser.

2.7 Er visse procedurer for bevisførelse obligatoriske, når bestemte forhold skal bevises?

I sager, hvor forhandlingerne kan begynde uden en begæring, og også i forhandlinger om tilladelse til at indgå ægteskab, om afgørelse og anfægtelse af forældreskab, om adopterbarhed og om adoption samt i handelsregistersager er retten pålagt at optage yderligere beviser, som måtte være nødvendige for at bevise forholdene, selv om parterne ikke har fremlagt sådanne beviser.

2.8 Er vidner ved lov forpligtet til at afgive forklaring?

Alle fysiske personer, som indkaldes, er forpligtede til at møde i retten og afgive forklaring som vidne - § 196, stk. 2 i reglerne om civil retspleje. Vidnet skal sige sandheden og må ikke skjule noget. Retten skal informere vidnet om de strafferetlige følger af at aflægge falsk forklaring og om hans eller hendes ret til at nægte at afgive forklaring.

2.9 I hvilke tilfælde kan de nægte at afgive forklaring?

Et vidne kan kun nægte at afgive forklaring, når vidnet ved at afgive forklaring kan inddrage sig selv eller personer tæt på dem i anklagen. Retten afgør, om vidnet er berettiget til at nægte at afgive forklaring. Vidner kan også nægte at afgive forklaring, hvis deres forklaring ville bryde fortroligheden i et skriftemål eller i oplysninger, som de har fået kendskab til i deres egenskab af betroet sjælesørger, det være sig mundtligt eller skriftligt, på betingelse af fortroligheden.

2.10 Kan en person, der nægter at afgive forklaring, straffes eller tvinges til at afgive forklaring?

Retten afgør, hvorvidt det er berettiget at nægte at afgive forklaring. Anker mod rettens afgørelse er ikke tilladt. Hvis vidnet på trods af rettens afgørelse nægter at afgive forklaring, kan retten idømme ham eller hende en bøde.

2.11 Er visse personer fritaget for at afgive vidneforklaring?

Retten skal altid afhøre repræsentanten for en organisation, som er en part i en civilsag, som en part i forhandlingerne og ikke som et vidne (§ 185 i loven om civil retspleje).

2.12 Hvad er dommerens og parternes rolle ved afhøring af vidner? Under hvilke omstændigheder kan et vidne afhøres ved brug af videomøde og andre tekniske hjælpemidler?

Inden retten afhører vidner, skal den fastslå deres identitet og deres forhold til parterne. Endvidere skal vidnerne oplyses om betydningen af deres forklaring, deres rettigheder og forpligtelser, de strafferetlige følger af at afgive falsk forklaring for retten og om deres ret til vidnegodtgørelse.

Retten beder vidnet om sammenhængende at beskrive alt, hvad han eller hun ved om afhøringsgenstanden. Retten stiller derefter vidnet spørgsmål, som er nødvendige for at supplere og afklare vedkommendes forklaring.

Vidner må ikke stilles tendentiøse eller ledende spørgsmål. Hvis parterne i forhandlingerne eller sagkyndige vidner stilles sådanne spørgsmål eller spørgsmål, der vedrører sagens retlige vurdering, dømmer dommeren spørgsmålene utiladelige. Dommeren afgør spørgsmålenes uantagelighed i en kendelse, som ikke forkyndes, og kendelsen kan ikke kæres. Kendelsen udgør kun en del af retsmødets udskrift.

På betingelse af forhandlingens parters samtykke kan retten arrangere et mundtligt retsmøde via videokonference eller anden kommunikationsteknologi.

3 Vurdering af beviset

3.1 Kan retten tage hensyn til beviser, som en part har tilvejebragt på ulovlig vis?

Det bør gentages, at retten ikke er begrænset af lovgivningen for, hvordan den skal bedømme specifikke beviser - dette er princippet om skønsmæssig bedømmelse af beviser i henhold til § 191 i loven om civil retspleje.

3.2 Tillægges en parts egen forklaring værdi som bevismiddel?

Retten vurderer alene handlinger foretaget af parterne og deres advokater og andre personer, der er indblandet i forhandlingerne, ud fra deres indhold og ikke på baggrund af, hvordan disse personer har betegnet dem. Parternes handlinger reguleres af princippet om en uformel fremgangsmåde. I princippet har parterne skønsbeføjelse for proceshandling: uanset om de gives skriftligt eller som en mundtlig udtalelse, der føres til protokols, har deres vidneudsagn samme retsvirkning, men de skal angives udtrykkeligt eller på en måde, der forhindrer tvivl om deres sande hensigt.

Sidste opdatering: 22/04/2022

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJM-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.